



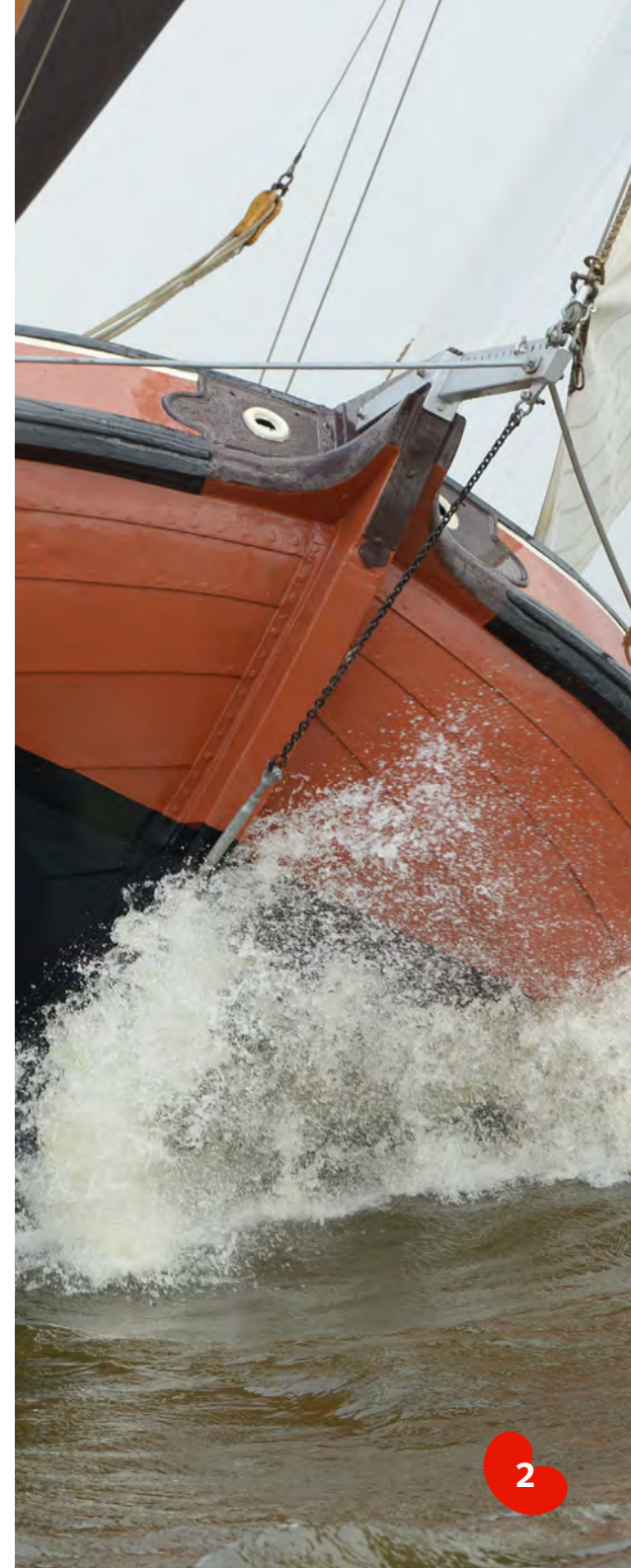
# Der moat syld wurde!

Op koers naar 2045

Woudsend, maart 2023



# Inhoud



# Inleiding

Deze brochure is een verkorte versie van het door het SKS-bestuur opgestelde Missie & Visie document. Het geeft een overzicht van de belangrijkste thema's waar de vereniging de komende jaren de schouders onder wil zetten. Nu de doelen helder zijn geformuleerd, kunnen we samen gericht plannen uitwerken die een stevige basis leggen onder de toekomst van de vereniging.





# Der moat syld wurde

De Sintrale Kommisje Skûtsjesilen (SKS) organiseert sinds 1945 het SKS-Kampioenschap Skûtsjesilen. Destijds werd er om het kampioenschap gestreden door schippers die op de Friese wateren de kost verdienden met het vervoeren van vracht. Tegenwoordig zijn het de zonen en kleinzonen die aan het helmhout van de oude vrachtschepen staan en met evenveel passie als hun voorouders zeilen om de hoogste eer. Het SKS-Kampioenschap Skûtsjesilen wordt tijdens de eerste twee weken van de noordelijke bouwvakvakantie gehouden. Er zijn veertien authentieke skûtsjes, waarvan de meeste

meer dan 100 jaar oud zijn, die tijdens elf wedstrijden om het kampioenschap strijden. De wedstrijden op de Friese wateren vinden verspreid over de provincie plaats en trekken veel bezoekers. Het skûtsjesilen kan ook rekenen op media-aandacht uit binnen- en buitenland.

De SKS heeft als vereniging, naast de organisatie van het kampioenschap, ook in de statuten opgenomen de skûtsjes te behouden voor nu en komende generaties. Want, zoals de schippers ooit in de jaren vijftig zeiden, 'Der moat syld wurde'.



# Koers richting 2045

Het SKS-Kampioenschap Skûtsjesilen komt voort uit de Friese beroepsvaart onder zeil. De voorouders van de huidige schippers verdienden de kost met het vervoeren van onder meer turf en terpaarde. Zomerdag konden zij wat extra's verdienen door met hun skûtsjes deel te nemen aan zeilwedstrijden. Het SKS-kampioenschap is uitgegroeid tot een traditie die door schippersfamilies, hun bemanningen en talloze vrijwilligers levend wordt gehouden. Er zijn elf autonome wedstrijdcommissies die ieder een zeilwedstrijd organiseren. De vereniging SKS kent eigen gebruiken en reglementen en waakt over de originaliteit van schepen en de tradities. Het SKS-Kampioenschap Skûtsjesilen is, mede vanwege die rijke traditie en binding met de gemeenschap, in 2021 opgenomen op de Lijst Immaterieel Erfgoed Nederland. De vereniging staat op stevige fundamenten. Het SKS-Kampioenschap Skûtsjesilen ligt verankerd in de Friese maatschappij. Om te anticiperen op veranderingen, nu en in de toekomst, is de tijd aangebroken om vast te leggen welke richting de vereniging op wil. Wat zijn de bedreigingen, maar beter nog: wat zijn de kansen. De SKS wil een solide koers naar 2045 uitzetten. Een missie met stevige ambities, maar met respect voor het verleden.

# Missie

Met eigenaren en commissies laten we in zeilwedstrijden op de Friese wateren jaarlijks veertien authentieke skûtsjes strijden om het SKS-Kampioenschap Skûtsjesilen.

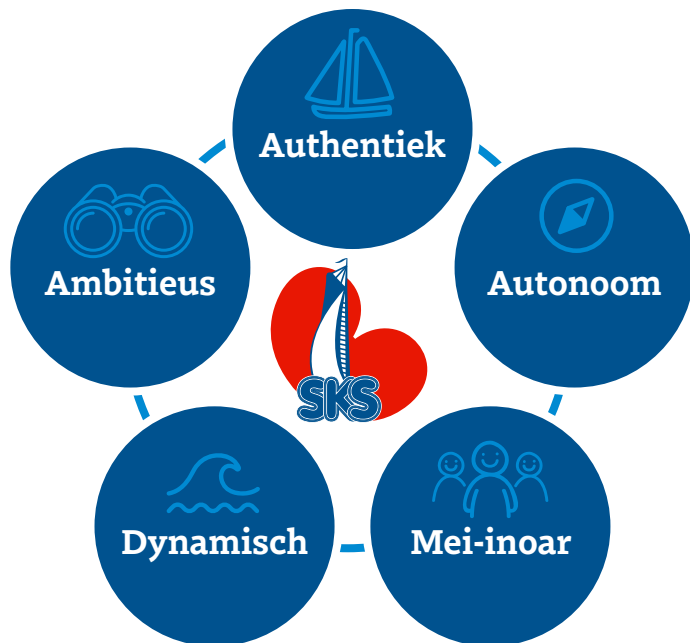
Als autonome organisatie werken we op eigen wijze en met respect voor het verleden aan een dynamische toekomst.



# Kernwaarden

Om onze missie succesvol uit te voeren, zijn er drie onderdelen waar we op weg naar het 100-jarig bestaan van de vereniging in 2045 de nadruk leggen. Centraal staan: de (authentieke) skûtsjes, de kwaliteit van de zeilwedstrijden en de organisatie van de vereniging Sintrale Kommisje Skûtsjesilen.

Een leidraad bij onze missie zijn vijf kernwaarden die laten zien waar we voor staan en die we als vereniging van belang vinden bij de organisatie van het SKS-Kampioenschap Skûtsjesilen. De SKS staat voor:



# Visie

In 2045 bestaat de Sintrale Kommisje Skûtsjesilen 100 jaar. In de visie beschrijven we onze kijk op de toekomst en waarvoor onze autonome en authentieke organisatie staat.

Onze eigen organisatie, welke is ontstaan vanuit het verleden en rijk is aan tradities, anticipeert op toekomstige ontwikkelingen die betrekking hebben op onze skûtsjes, onze leden, de wedstrijden en dus op onze organisatie. De SKS staat in contact met betrokken partijen om toekomstige ontwikkelingen te bespreken en te vertalen naar een werkbaar en acceptabel format passend binnen de organisatie. Op basis daarvan worden voorstellen gedaan door en voor de leden en wordt ondersteuning verleend om veranderingen om te zetten in acties. Hierdoor is en blijft het skûtsjesilen een traditioneel schouwspel waarachter innovatie, ontwikkeling en een strategie schuilgaat. Daardoor blijven enerzijds onze cultuur en karakter behouden en anderzijds vormen continuïteit, verjonging, inspiratie en ambitie onze uitdagingen.





# Authentieke skûtsjes

Het SKS-Kampioenschap Skûtsjesilen wordt georganiseerd voor veertien (authentieke) skûtsjes. In het SKS-Handboek staat nauwkeurig beschreven aan welke originaliteitseisen de skûtsjes moeten voldoen. De eigenaren hebben de zorgplicht om hun skûtsje daarmee in overeenstemming te brengen en te houden. Zij worden daarin bijgestaan door het SKS-bestuur en de Kommissie Amels.

## Ambities voor 2045

- 1 Skûtsjes
- 2 Kommissie Amels
- 3 Techniek
- 4 Eigenaren
- 5 Kennis en kunde / vakmanschap





## 1 Skûtsjes

We respecteren de historie en de originaliteit van de skûtsjes die deelnemen aan het SKS-Kampioenschap Skûtsjesilen. Authenticiteit blijft het uitgangspunt. Aan de 'achterkant' is ook ruimte voor toepassing van beschikbare en door de SKS goedgekeurde eigentijdse technieken.

## 2 Kommisje Amels

De ruimte voor meerdere interpretaties wordt ingeperkt door de Kommisje Amels verder te laten uitwerken wat authentiek is. Waar nodig kan de Kommisje aanvullende eisen stellen aan de originaliteit. Met de eigenaren zet de Kommisje zich in om de originaliteit van de skûtsjes te borgen.

## 3 Techniek

Technische ontwikkelingen raken ook het skûtsjesilen. Ze hebben bijgedragen aan het ontwikkelen van de zeilformule en het bewaken daarvan. Een technische commissie wordt ingesteld om die ontwikkelingen te monitoren, kennis te vergaren en waar mogelijk innovaties toepasbaar te maken voor alle skûtsjes en wedstrijden.

## 4 Eigenaren

De eigenaren zijn verantwoordelijk voor het onderhoud en het in de originele staat houden van hun skûtsje. Ook is het belangrijk het verhaal van het skûtsje uit te dragen. Met ondersteuning van de Kommisje Amels worden plannen opgesteld om skûtsjes waar nodig te restaureren en te onderhouden en ze daarmee op een hoger, origineel niveau te brengen en te bewaren voor de toekomst.

## 5 Kennis en kunde / Vakmanschap

Skûtsjes zijn gemaakt door ambachtslieden met verstand van ijzer, klinknagels, hout en zeilen. Voor de toekomst van het skûtsjesilen is het van belang dat hun kennis en kunde beschikbaar blijft om de skûtsjes te kunnen onderhouden. De SKS wil zich met bedrijven en het onderwijs inzetten om dit te bevorderen en onderschrijft daarmee het belang van overlevering en educatie.



# Zeilwedstrijden

Het SKS-Kampioenschap Skûtsjesilen kent een eigen wedstrijdreglement en er zijn autonome wedstrijdcommissies die in eigen dorp of stad een wedstrijd organiseren. Er wordt gezeild op wateren waar skûtsjes vroeger met vracht voeren. De SKS bewaakt tradities en koestert het historisch varend erfgoed. Er zijn jaarlijks vele vrijwilligers in touw om het kampioenschap mogelijk te maken. Het SKS-Kampioenschap Skûtsjesilen onderscheidt zich van andere zeilwedstrijden en heeft daarom een plek gekregen op de Inventarislijst Immaterieel Erfgoed Nederland.

## Ambities voor 2045

- 1 **Wedstrijdcommissies**
- 2 **Jury-Zeilraad**
- 3 **Veiligheid**
- 4 **Schippers en bemanningen**
- 5 **Jeugd en talent als fundament**



## 1 Wedstrijdcommissies

De elf wedstrijden zijn kwalitatief van vergelijkbaar niveau met als uitgangspunt het behalen van een zo goed mogelijk resultaat en een optimale wedstrijdbeleving. Met scholing en certificering van lokale wedstrijdleiders/-commissies wordt de kwaliteit van de wedstrijden verder verhoogd. Gezamenlijke evaluatiegesprekken en kennisdeling dragen daaraan bij.

## 2 Jury-Zeilraad

Leden van de jury en de zeilraad beschikken aantoonbaar over voldoende kennis van zaken en houden dat op orde met het volgen van trainingen en opleidingen. Ze zijn onafhankelijk en objectief en beschikken over de nodige hulpmiddelen die hun werk kunnen verbeteren.

## 3 Veiligheid

Het veilig houden van de wedstrijden voor schippers, bemanningen en het publiek is van groot belang. Het opstellen en actueel houden van veiligheidsplannen en het stroomlijnen van het vergunningenproces bij

betrokken overheden draagt daaraan bij. Dat zal leiden tot intensievere samenwerking met lokale commissies en waar nodig tot centralisatie van taken en verantwoordelijkheden.

## 4 Schippers en bemanningen

Naast het behouden van schippers en bemanningsleden wordt gericht en planmatig gezocht naar toekomstige aanwas. Huidige schippers en bemanningen worden ondersteund met kennis en kunde die bij oud-schippers aanwezig is.

## 5 Jeugd en talent als fundament

Met kennismakingslessen op scholen wordt de jeugd in contact gebracht met de zeilsport en het skûtsjesilen in het bijzonder. In aanvulling daarop bieden lokale commissies en zeilverenigingen de mogelijkheid om zeillessen te volgen. Door het organiseren van jaarlijkse zeilwedstrijden worden talenten ontdekt en begeleid en wordt actie ondernomen om ze al vroegtijdig bij het skûtsjesilen te betrekken.



# De Sintrale Kommisje Skûtsjesilen

De SKS is sinds 1945 statutair belast met het in stand houden van het SKS-Kampioenschap Skûtsjesilen. Het bestuur, dat op vrijwillige basis werkt, schept randvoorwaarden en zorgt voor inspiratie en sturing om daarmee de continuïteit van de vereniging voor de toekomst te waarborgen.

Met leden, werkgroepen en andere betrokkenen stelt het SKS-bestuur beleid op en wordt de strategie bepaald. Lokale overheden zijn belangrijke partners bij het scheppen van randvoorwaarden om het kampioenschap jaarlijks mogelijk te maken.

## Ambities voor 2045

- 1 **Bestuur**
- 2 **Lokale commissies**
- 3 **Veiligheid**
- 4 **Financiën**
- 5 **Publiek, PR en media**



## 1 Bestuur

Inzet is om met de huidige organisatiestructuur de toekomst tegemoet te treden. Gekwalificeerde bestuurders zorgen ervoor dat de SKS slagvaardig kan opereren en een volwaardig gesprekspartner is voor relevante partijen, zoals overheden, sponsors en strategische partners.

## 2 Lokale commissies

Eigenarencommissies en wedstrijdcommissies zijn autonoom en opereren zoveel mogelijk zelfstandig, daarbij ondersteund door de SKS. Ook hier geldt dat besturen toegerust moeten zijn op hun taken en verantwoordelijkheden zodat decentraal blijft wat kan en centraal wordt gedaan wat moet. Kennis en kunde die lokaal en bij de SKS aanwezig is, wordt zoveel mogelijk gedeeld.

## 3 Veiligheid

De toenemende regeldruk rondom veiligheid en de daarmee samenhangende verantwoordelijkheid vragen blijvend aandacht. Als autonome organisatie wil de SKS over voldoende relevante kennis beschikken en organisatorisch goed toegerust zijn om volwaardige

gesprekspartner te zijn van betrokken overheden en om commissies te kunnen ondersteunen.

## 4 Financiën

Een gezonde financiële huishouding is voor de SKS, eigenarencommissies en de wedstrijdcommissies vereist om de continuïteit van het SKS-Kampioenschap Skûtsjesilen te waarborgen en in te kunnen spelen op veranderende omstandigheden. Met elkaar en in onderlinge solidariteit optrekken wordt steeds belangrijker om de skûtsjes op gelijkwaardig niveau in de strijd te houden.

## 5 Publiek, PR en media

Het SKS-Kampioenschap Skûtsjesilen is een begrip in Nederland en daarbuiten. De wedstrijden zijn een promotie voor de provincie Fryslân. De skûtsjes en hun schippers zijn de boegbeelden van het skûtsjesilen. Door hun optreden in de media staan ze dicht bij het publiek. Naast de traditionele nieuwsmedia, zoals televisie, radio en kranten, spelen online sociale media een belangrijke rol bij het verspreiden van interne en externe informatie.



# Prioriteiten

De SKS wil een slagvaardige vereniging zijn en heeft een aantal belangrijke thema's geselecteerd waar de komende jaren de schouders onder wordt gezet. In overleg met de leden zijn vijf ambities bepaald die als eerste worden opgepakt en door werkgroepen worden uitgewerkt. Het gaat dan met name om de kwaliteit van de wedstrijden, originaliteit en verdere professionalisering van de vereniging.

## Ambities voor 2028

- 1 **Professioneel georganiseerd**
- 2 **Heldere regels**
- 3 **Bestuur en functionarissen  
toegerust op vragen**
- 4 **Vastlegging en borging taken**
- 5 **Uitbouwen financiële basis**

## 1 Wedstrijden worden eenduidig en professioneel georganiseerd

Sinds 1945 worden zeilwedstrijden georganiseerd door plaatselijke commissies. Per locatie zijn verschillende omstandigheden die lokale wedstrijdleiders als geen ander kennen. De wijze waarop de SKS tot nu toe de wedstrijden organiseert wordt tegen het licht gehouden met als doel om te kijken of die nog aan de huidige eisen voldoet en hoe, indien noodzakelijk, het niveau van de wedstrijden kan worden verbeterd. Ook wordt onderzocht of leden van commissies al dan niet scholing behoeven. De SKS biedt daar mogelijkheden toe.

## 2 Heldere regels ten aanzien van originaliteit. Geen ruimte voor interpretaties.

De veertien SKS-skûtsjes zijn ieder zo rond de 100 jaar oud. In de loop der jaren zijn er tal van aanpassingen aan gepleegd, maar wel met als doel de schepen zo origineel mogelijk te laten zijn. De vereniging koestert het varend historisch erfgoed en wil dat ook in toekomst haar skûtsjes wedstrijden kunnen zeilen op de Friese wateren.

## 3 (Bestuurs)leden en functionarissen zijn op hun taak toegerust

De vereniging bestaat uit louter vrijwilligers. In de loop der jaren zijn steeds meer eisen gesteld aan het organiseren van het SKS-kampioenschap. Bestuur en functionarissen dienen als volwaardige gesprekspartners toegerust te zijn op vragen vanuit instanties en op voorkomende bestuurlijke vraagstukken.

## 4 Alle taken zijn vastgelegd en geborgd: decentraal wat kan en centraal wat moet

De SKS brengt jaarlijks een groot publiek op de been dat naar de wedstrijden om het SKS-kampioenschap komt kijken. Het skûtsjesilen is in de loop der jaren uitgegroeid tot een van de belangrijkste evenementen die 's zomers in Friesland plaatsvinden. Dat vraagt een meer gecoördineerde en gestructureerde aanpak van onder meer commissies die zich met externe zaken als vergunningen en sponsoring bezig houden.

## 5 De vereniging bouwt de financiële basis verder uit om continuïteit van vereniging en leden te waarborgen

De SKS is een financieel gezonde vereniging, die tot op heden zonder subsidies heeft geopereerd. Vanwege stijgende kosten en het vaker inhuren van professionele partijen, met name in het kader van vergunningen, wordt het sponsormodel tegen het licht gehouden. De maatschappelijke en economische waarde van de SKS wordt onderzocht, teneinde een goede basis te leggen voor gesprekken met (potentiële) sponsoren en instanties.



# Hoe verder?

Het is de bedoeling de thema's (algemeen geformuleerd om de flexibiliteit te behouden en in te kunnen spelen op wijzigende omstandigheden) uit te werken in projectplannen. Dat wil het bestuur samen met de vereniging doen. De eerstvolgende stap is het samenstellen van projectgroepen. Nu de prioriteiten helder in kaart zijn gebracht, moeten we bedenken hoe we het willen aanpakken. En ook: wat gaan we precies doen, wie doet wat en wanneer willen we resultaat zien.

Wellicht ten overvloede, maar plannen maken leidt niet direct tot resultaat, dus zullen we blijvend aandacht besteden aan het bewaken van de voortgang, evalueren en plannen bijstellen waar nodig.

Dit proces is voor iedereen zichtbaar zodat de betrokkenheid leidt tot een positieve bijdrage aan onze ambities. Op naar 2045.

Woudsend, maart 2023





Woudsend, maart 2023 - © Sintrale Kommisje Skûtsjesilen (SKS) - De koers naar 2045

Vormgeving: Van der Let & Partners, Heerenveen

